

Česká školní inspekce realizuje každoročně různě rozsáhlá výběrová zjišťování (tj. vždy pouze na vybraném vzorku škol napříč celou ČR) výsledků žáků v různých ročnících a různých předmětech či vzdělávacích oblastech a gramotnostech. Výsledky zjišťování v agregované podobě na úrovni škol představují důležitou orientační informaci o naplňování požadovaných výstupů vzdělávání v jednotlivých sledovaných oblastech rámcových vzdělávacích programů.

Výběrovost zjišťování České školní inspekce v důsledku znamená, že množiny škol z daného kraje u jednotlivých zjišťování nejsou stejné. Pro každé doposud realizované zjišťování je uváděn seznam škol zřizovaných krajem, které se výběrového zjišťování zúčastnily, informace o počtech škol a žáků účastnících se výběrového zjišťování a následně formou grafu základní informaci o výsledcích žáků – ta pro jednotlivé testované oblasti (předměty, gramotnosti apod.) a ročníky prezentuje rozložení výsledků podle úspěšnosti (jaké podíly žáků dosáhly průměrných úspěšností 0–20 %, 21–40 %, 41–60 %, 61–80 %, 81–100 %). Pro každou testovanou oblast (předmět, gramotnost) a ročník jsou uvedeny informace za školy zřizované krajem, za všechny školy na území kraje bez ohledu na zřizovatele a za všechny zahrnuté školy v ČR.

Pro zobrazení výsledků škol je třeba v horním panelu vybrat konkrétní výběrové zjišťování a konkrétní ročník a předmět, vzdělávací oblast či gramotnost v rámci daného zjišťování.

Pokud se v některém výběrovém zjišťování zúčastnila pouze jedna škola zřizovaná krajem, je uvedena v seznamu zúčastněných škol, ale její výsledky nejsou prezentovány v grafu coby samostatný řádek (nešlo by o průměr za školy zřizované krajem, ale o výsledky jedné konkrétní školy, které Česká školní inspekce obecně neposkytuje). Pokud se některého výběrového zjišťování nezúčastnila žádná škola zřizovaná krajem, prezentuje graf pouze výsledky za všechny školy na území kraje bez ohledu na zřizovatele a průměrné výsledky za všechny zúčastněné školy v ČR. Pokud se některého výběrového zjišťování nezúčastnila žádná škola v územní působnosti kraje bez ohledu na zřizovatele, není takové výběrové zjišťování v reportu zahrnuto vůbec.

Jak informace v reportu číst?

Výsledky jakéhokoli testování nemohou samy o sobě bez dalších kontextových informací nikdy poskytnout informaci v tom smyslu, jestli je škola dobrá či špatná, zda plní či neplní kompletní cíle výuky, zda je výuka dané vzdělávací oblasti, předmětu či gramotnosti kvalitní či nekvalitní, tím méně zda jsou či nejsou kvalitní učitelé dané školy. Test vždy pokrývá jen malý výběr z těch cílů vzdělávání, které lze testem (elektronickým nebo papírovým) sledovat, a výstupy vzdělávání ověřitelné testem představují jen malou část ze všech výstupů zahrnutých do cílů výuky. Testování představuje navíc jednorázovou zkoušku s jen omezenou spolehlivostí výsledků – každý z žáků by při opakovaném řešení obdobného testu mohl dosáhnout méně či více odlišného výsledku, test coby měřicí nástroj má navíc svoji vlastní vnitřní limitovanou přesnost (reliabilitu). Proto je třeba přikládat každým výsledkům testování pouze přiměřenou váhu.

Forma, kterou Česká školní inspekce používá k vyjádření agregovaných výsledků školy, prezentuje podíly žáků, kteří dosáhli v testu slabého výsledku (úspěšnost za test do 20 %), podprůměrného výsledku (úspěšnost 21–40 %), průměrného výsledku (úspěšnost 41–60 %), nadprůměrného výsledku (úspěšnost 61–80 %) a výborného výsledku (úspěšnost nad 80 %). Zahrnuti jsou pouze žáci bez speciálních vzdělávacích potřeb (jakkoli jsou pro takové žáky připravovány upravené verze testů, při různosti forem a míry speciálních vzdělávacích potřeb není možné připravit testy odpovídající individuálním potřebám každého žáka).

Česká školní inspekce se při hodnocení škol neopírá o absolutní hodnotu výsledků ve výběrových zjišťováních – nahlíží na velikost zastoupení žáků se slabými a podprůměrnými výsledky v kontextu podmínek vzdělávání, posuzuje především to, zda škola s výsledky získanými z výběrových zjišťování pracuje, umí hledat a nalézat možné příčiny neuspokojivých výsledků, přijímá či nepřijímá v reakci na ně účinná a efektivní opatření apod. Stejný přístup by měli při hodnocení výsledků škol uplatňovat i zřizovatelé. Zřetele jsou hodny vždy ty případy, kdy podíl žáků školy se slabými a/nebo podprůměrnými výsledky je významně vyšší než odpovídá průměrným výsledkům za všechny zahrnuté školy v ČR. V takových případech je vhodné vést diskusi s vedením školy nad výsledky v duchu přístupu uplatňovaného Českou školní inspekcí, tedy s formativním aspektem takové diskuse. I číselně hůře vynikající výsledky mohou být školou vysvětleny – klíčové je, zda a nakolik škola promítá zjištění do průběhu vzdělávání a reflexe vlastní činnosti (autoevaluace).

Výběrové zjišťování výsledků žáků 2014/2015 – 9. ročník ZŠ

Společenskovědní přehled - 9. ročník ZŠ

Rozložení výsledků žáků podle úspěšnosti

